

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 26.4.2006
KOM(2006) 177 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE

Implementácia Lisabonského programu Spoločenstva: Verejnoprospešné sociálne služby v Európskej únii

{SEK(2006) 516}

Obsah

ÚVOD	3
I – SOCIÁLNE SLUŽBY, PILIERE EURÓPSKEJ SPOLOČNOSTI A HOSPODÁRSTVA.....	4
1.1. Sociálne služby v Európskej únii	4
1.2. Všeobecná požiadavka modernizácie a kvality.....	5
1.3. Rámec Spoločenstva, ktorý zohľadňuje osobitosti a je priaznivý pre modernizáciu... 5	
II – UPLATŇOVANIE PREDPISOV SPOLOČENSTVA NA OBLASŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB: KONŠTANTNÁ LOGIKA	6
2.1. Uplatňovanie princípu subsidiarity a rozdiel medzi verejnoprospešnými službami hospodárskeho a nehospodárskeho charakteru.	6
2.2. Súčasnú konkrétnu situáciu sociálnych služieb	7
2.2.1. Delegovanie.....	7
- Rozhodnutie, či delegovať celú sociálnu úlohu alebo len jej časť.....	7
- Riadenie sociálnej služby v rámci verejno-súkromného partnerstva.....	7
2.2.2. Použitie verejnej finančnej kompenzácie.....	8
2.2.3. Regulácia trhu	8
2.2.4. Zlučiteľnosť s predpismi o prístupe na trh.....	9
III – LEPŠIE MONITOROVANIE A PODPORA VEREJNOPROSPEŠNÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V EURÓPSKEJ ÚNII	9
3.1. Hĺbková konzultácia o osobitných charakteristikách.....	9
3.2. Monitorovanie situácie verejnoprospešných sociálnych služieb v Európskej únii	10
ZÁVER	10

ÚVOD

Modernizácia sociálnych služieb je jedným z najdôležitejších problémov, ktorým dnes Európa čelí: na jednej strane je hlavným poslaním týchto služieb sociálna súdržnosť, na druhej strane ich transformácia a potenciál zamestnanosti z nich robí neoddeliteľnú súčasť lisabonskej stratégie. Závety z Európskej rady z marca 2006 to potvrdili a zdôraznilo sa v nich, že vnútorný trh služieb sa musí stať plne funkčným pri zachovaní európskeho sociálneho modelu.

Toto oznámenie je pokračovaním Bielej knihy o verejnoprospešných službách¹, v ktorej sa oznamoval „systematický prístup k identifikácii a uznaniu špecifických charakteristík verejnoprospešných sociálnych a zdravotníckych služieb a k vyjasneniu rámca, v ktorom fungujú a môžu byť modernizované“, čo sa zopakovalo v Sociálnom programe² a Lisabonskom programe Spoločenstva³. Po hlasovaní Európskeho parlamentu v prvom čítaní o návrhu smernice o službách na vnútornom trhu 16. februára 2006, Komisia vylúčila z rozsahu pôsobnosti svojho zmeného a doplneného návrhu⁴ služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Zaviazala sa predložiť osobitnú iniciatívu a začala nad ňou uvažovať⁵. V dôsledku toho sa toto oznámenie nezaoberá týmito službami. Vo svojej zmenenej a doplnenej smernici o službách na vnútornom trhu Komisia takisto vylúčila z rozsahu pôsobnosti smernice „sociálne služby týkajúce sa sociálneho ubytovania, opatery detí a pomoci rodinám a ľuďom v núdzi“. Je teraz na európskom zákonodarcovi, aby ukončil legislatívny proces.

Toto oznámenie by sa malo posudzovať v kontexte spoluzodpovednosti Spoločenstva a členských štátov za služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ustanovené článkom 16 Zmluvy o ES. Je výsledkom úzkej konzultácie⁶ s členskými štátmi a s organizáciami občianskej spoločnosti, ktorá umožnila Komisii uskutočniť prvý prieskum o danej problematike a príslušných otázkach. Komisia si veľmi želá pokračovať v tomto otvorenom procese konzultácie a úvah počas nasledovných etáp uvedených v tomto oznámení.

Je vhodné pripomenúť, že existujúci rámec Spoločenstva rešpektuje zásadu subsidiarity. Členské štáty môžu slobodne definovať, čo rozumejú pod službami všeobecného hospodárskeho záujmu, alebo najmä pod verejnoprospešnými sociálnymi službami. V rámci členských štátov sú to verejné orgány na primeranej úrovni, ktoré určujú povinnosti a verejný záujem týchto služieb, ako aj to, ako by mali byť organizované. Naopak, rámec Spoločenstva vyžaduje, aby členské štáty zohľadnili niektoré pravidlá pri určovaní vykonávacích pravidiel cieľov a zásad, ktoré stanovili. Toto oznámenie je ďalším krokom v zohľadnení osobitného charakteru sociálnych služieb na európskej úrovni a objasnením predpisov Spoločenstva, ktoré sa na sociálne služby, v rozsahu, v akom sa na ne vzťahujú, uplatňujú.

---

¹ KOM(2004) 374, 12.5.2004.

² KOM(2005) 33, 9.2.2005.

³ SEK(2005) 981, 20.7.2005.

⁴ KOM(2006) 160, 4.4.2006.

⁵ Pozri Politickú stratégiu na rok 2007, KOM(2006) 122, 14.3.2006, s. 11.

⁶ Výsledky možno nájsť na:

http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_protection/questionnaire_fr.htm.

I – SOCIÁLNE SLUŽBY, PILIERE EURÓPSKEJ SPOLOČNOSTI A HOSPODÁRSTVA

1.1. Sociálne služby v Európskej únii

Čo rozumieme pod sociálnymi službami v Európskej únii? Okrem samotných zdravotných služieb, na ktoré sa toto oznámenie nevzťahuje, poznáme dve hlavné kategórie sociálnych služieb:

- zákonné a doplnkové systémy sociálnej ochrany, organizované rôznym spôsobom (vzájomné alebo profesijné), ktoré pokrývajú základné životné riziká, ako sú riziká spojené so zdravím, starobou, pracovnými úrazmi, nezamestnanosťou, dôchodkom, handicapom;
- ďalšie základné služby sa poskytujú priamo danej osobe. Tieto služby, ktorých úlohou je prevencia a sociálna súdržnosť, spočívajú v poskytovaní individuálnej pomoci s cieľom uľahčiť začlenenie osôb do spoločnosti a zabezpečiť dodržiavanie ich základných práv. V prvom rade zahŕňajú pomoc osobám, ktoré musia čeliť osobným problémom alebo krízam (ako napríklad zadlženie, nezamestnanosť, drogová závislosť alebo rozvrat rodiny). Po druhé, obsahujú činnosti, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby príslušné osoby boli schopné plne sa začleniť do spoločnosti (rehabilitácia, jazykové vzdelávanie imigrantov) a najmä na trh práce (vzdelávanie, profesijné začlenenie). Tieto služby dopĺňajú a podporujú úlohu rodín pokiaľ ide o starostlivosť predovšetkým o najmladších a najstarších. Po tretie, súčasťou týchto služieb sú činnosti, ktorých cieľom je zabezpečiť začlenenie osôb, ktoré majú dlhodobé zdravotné problémy alebo problémy s postihnutím. Po štvrté, zahŕňajú takisto sociálne ubytovanie, ktorým sa poskytuje ubytovanie znevýhodneným osobám alebo sociálne menej zvýhodneným skupinám. Niektoré služby môžu samozrejme zahrňovať každú z týchto štyroch dimenzií⁷.

Hoci podľa práva Spoločenstva sociálne služby nie sú právne samostatnou kategóriou v rámci verejnoprospešných služieb, uvedený zoznam dokazuje ich osobitnú úlohu ako pilierov európskej spoločnosti a hospodárstva. Vyplýva to v prvom rade z ich prínosu k viacerým základným hodnotám a cieľom Spoločenstva, ako sú dosiahnutie vysokej úrovne zamestnanosti a sociálnej ochrany, vysokej úrovne ochrany ľudského zdravia, rovnosť medzi mužmi a ženami a hospodárska, sociálna a územná súdržnosť. Ale ich hodnota vyplýva aj z dôležitého charakteru potrieb, ktoré by mali uspokojiť, zabezpečiac tak uplatňovanie základných práv, akými sú dôstojnosť a integrita osoby. Počas konzultácie s členskými štátmi a organizáciami občianskej spoločnosti sa objasnilo, že z dôvodu tohto osobitného charakteru – pri plnení ich verejnoprospešnej úlohy – majú sociálne služby v praxi často jednu alebo viacero z týchto organizačných charakteristík⁸:

- fungujú na základe zásady solidarity, v rámci ktorej sa požaduje predovšetkým neselektívne pokrývanie rizík alebo, u jednotlivcov, nezohľadňovanie ekvivalentnosti medzi príspevkami a dávkami,
- majú viacúčelový a individuálny charakter, ktorý pokrýva odpovede na rôzne potreby s cieľom zabezpečiť základné ľudské práva a ochraňovať najzraniteľnejšie osoby,

⁷ Vzdelávanie a odborná príprava, hoci sú verejnoprospešnými službami so zrejmovou sociálnou funkciou, nie sú zahrnuté v tomto oznámení.

⁸ Tieto kritériá sú výsledkom vyššie uvedeného prieskumu (pozri poznámku pod čiarou č. 6).

- majú neziskový charakter⁹, najmä na zvládnutie najťažších situácií a sú často súčasťou historického dedičstva,
- zúčastňujú sa ich dobrovoľníci, čo je vyjadrením občianskej spôsobilosti,
- sú silne zakorenené v (miestnej) kultúrnej tradícii. Toto sa prejavuje v blízkosti poskytovateľa služby a jej príjemcu, čo umožňuje zohľadniť osobitné potreby príjemcu,
- asymetrický vzťah medzi poskytovateľmi a príjemcami, ktorý sa nemôže stotožniť s „normálnym vzťahom“ typu dodávateľ-spotrebiteľ, čo si vyžaduje účasť financujúcej tretej strany.

1.2. Všeobecná požiadavka modernizácie a kvality

Sektor sociálnych služieb sa plne rozvíja, tak v oblasti hospodárskeho rastu, ako aj vo vytváraní pracovných miest. Sociálne služby sú takisto predmetom hľadania kvality a účinnosti¹⁰. Všetky členské štáty začali proces modernizácie sociálnych služieb, aby lepšie čelili napätiu medzi univerzálnosťou, kvalitou a finančnou udržateľnosťou. Hoci organizácia sociálnych služieb je veľmi odlišná v jednotlivých členských štátoch, možno stanoviť niektoré všeobecné aspekty tejto modernizácie:

- zavedenie metód benchmarkingu, kontrol kvality, zapojenie užívateľov do správy,
- decentralizácia organizácie služieb na miestnu alebo regionálnu úroveň,
- externalizácia úloh verejného sektora do súkromného sektora; verejné orgány sa stávajú regulátormi, strážcami „regulovanej hospodárskej súťaže“ a efektívnej organizácie na národnej, miestnej alebo regionálnej úrovni,
- rozvoj verejno-súkromného partnerstva a využívanie iných foriem financovania na doplnenie verejného financovania.

Týmto konkurenčnejším prostredím a zohľadnením osobitných potrieb každej osoby, vrátane tých, ktoré nemožno uspokojiť, sa vytvára priaznivé ovzdušie pre „sociálne hospodárstvo“, vyznačujúce sa dôležitým miestom poskytovateľov, ktorí pracujú na neziskovom základe, ale ktoré je konfrontované s potrebou efektivity a transparentnosti.

1.3. Rámec Spoločenstva, ktorý zohľadňuje osobitosti a je priaznivý pre modernizáciu

Množstvo politických a finančných iniciatív a akcií Spoločenstva, medzi ktoré patrí sociálny dialóg, už podporuje rozvoj a modernizáciu sociálnych služieb. Z finančného hľadiska Európsky sociálny fond podporuje množstvo projektov týkajúcich sa kvality služieb s cieľom podporiť sociálne začlenenie a integráciu prostredníctvom zamestnania. Takisto EFRR venoval približne 7 miliárd eur na infraštruktúru sociálnych a zdravotných služieb v EÚ25 počas obdobia 2000 - 2006. Medzi politickými iniciatívami sa otvorenou metódou koordinácie umožnilo identifikovať európske osvedčené postupy pokiaľ ide o kvalitu

⁹ V rozhodnutí Sodemare Súdny dvor skonštatoval, že podmienka neziskovosti môže byť zlučiteľná so zásadou slobody usadiť sa.

¹⁰ Pozri prílohu 1 k pracovnému dokumentu útvarov Komisie SEK(2006) 516.

a integráciu služieb určených na boj proti chudobe. Od roku 2005 sa táto metóda priamo uplatňuje na služby starostlivosti dlhodobého charakteru. Akčným programom na sociálne začlenenie sa podporuje výmena osvedčených postupov a cezhraničná spolupráca. Ostatné oblasti činnosti Únie, najmä čo sa týka verejných financií, takisto poskytujú podporu a rámec na modernizáciu sociálnych služieb.

Európske zapojenie sa do oblasti sociálnych služieb spočíva takisto v uplatňovaní práva Spoločenstva. Vyplýva to z procesov otvárania alebo diverzifikácie, ktoré začali samotné členské štáty, ktorých výsledkom je, že stále väčšie množstvo sociálnych služieb v Európskej únii, ktoré boli dovtedy priamo riadené verejnými orgánmi, odteraz spadá pod predpisy Spoločenstva o vnútornom trhu a hospodárskej súťaži. Toto európske zapojenie sa je znakom smerovania sociálnych služieb k modernizácii prostredníctvom väčšej transparentnosti a účinnosti v organizácii a financovaní. Podnecuje k lepšiemu využívaniu rozpočtových prostriedkov, ktoré sú v princípe obmedzené a vyčlenené na sociálne politiky. Takisto prispieva k zvýšeniu rôznorodosti a kvality služieb.

Súčasne táto situácia, ktorá je nová pre všetkých zúčastnených, zvýšila potrebu objasniť vykonávacie podmienky niektorých predpisov Spoločenstva¹¹.

II – UPLATŇOVANIE PREDPISOV SPOLOČENSTVA NA OBLASŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB: KONŠTANTNÁ LOGIKA

2.1. Uplatňovanie princípu subsidiarity a rozdiel medzi verejnoprospešnými službami hospodárskeho a nehospodárskeho charakteru.

Vo všeobecnosti sa v judikatúre Súdneho dvora upresňuje, že Zmluva o ES priznáva členským štátom slobodu definovať verejnoprospešné úlohy a stanoviť organizačné zásady služieb, pomocou ktorých by sa tieto úlohy mali splniť.

Táto sloboda sa musí presadzovať transparentne a bez zneužitia pojmu verejný záujem. Členské štáty musia zohľadňovať právo Spoločenstva pri určovaní spôsobu implementácie cieľov a zásad, ktoré si stanovili. Musia napríklad rešpektovať zásadu nediskriminácie a predpisy Spoločenstva o verejnom obstarávaní a koncesiách pri organizovaní verejnej služby.

Okrem toho, ak ide o služby hospodárskeho charakteru, musí sa takisto zabezpečiť zlučiteľnosť ich spôsobov organizácie s ostatnými oblasťami práva Spoločenstva (najmä sloboda poskytovania služieb a sloboda usadiť sa a právo hospodárskej súťaže).

V oblasti práva hospodárskej súťaže Súdny dvor stanovil, čo sa musí považovať za hospodársku aktivitu: „každá činnosť, ktorá spočíva v poskytnutí tovarov alebo služieb na určitom trhu podnikom, nezávisle od jeho štatútu a spôsobu financovania“¹².

Čo sa týka slobody poskytovania služieb a slobody usadiť sa, Súdny dvor stanovil, že služby spravídla poskytnuté za odmenu musia byť považované za hospodárske činnosti v zmysle Zmluvy. V Zmluve sa však nevyžaduje, aby bola služba zaplatená priamo tými, ktorým sa

---

¹¹ Táto požiadavka objasnenia je jedným z hlavných výsledkov uskutočnených konzultácií.

¹² Pozri napríklad prípady C-180/98 až C-184/98, Pavlov a ďalší.

poskytuje¹³. Z toho vyplýva, že takmer všetky služby poskytnuté v sociálnej oblasti možno považovať za „hospodárske činnosti“ v zmysle článkov 43 a 49 Zmluvy o ES.

Verejné orgány a subjekty v oblasti verejnoprospešných sociálnych služieb pociťujú neustály vývoj judikatúry Súdneho dvora, najmä čo sa týka pojmu „hospodárska činnosť“ ako zdroj neistoty. Hoci sa pomocou judikatúry a právnych predpisov Spoločenstva¹⁴ snažilo o zníženie tejto neistoty a objasnenie jej vplyvu, nemôžu ju úplne odstrániť.

2.2. Súčasné konkrétne situácie sociálnych služieb

S cieľom dobre pochopiť osobitné podmienky uplatňovania rámca Spoločenstva na sociálne služby sa toto oznámenie týka najčastejšie sa vyskutujúcich situácií.

2.2.1. Delegovanie

- Rozhodnutie, či delegovať celú sociálnu úlohu alebo len jej časť

Ak sa verejné orgány rozhodnú zveriť úlohu externému partnerovi alebo spolupracovať so súkromným sektorom, môže vstúpiť do hry právo Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania a koncesií.

V týchto prípadoch verejný orgán, ktorý prideluje externému orgánu verejnoprospešnú sociálnu úlohu, musí prinajmenšom rešpektovať zásady transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a proporcionality. Navyše v niektorých prípadoch sa v smerniciach o verejnom obstarávaní ukladajú konkrétnejšie povinnosti. Napríklad v smernici 2004/18/ES, ktorá sa týka mimo iného verejného obstarávania služieb, sa vyžaduje, aby obstarávatelia stanovili technické špecifikácie pre zadávacie podklady, ako sú vyhlásenie obstarávania, špecifikácia alebo doplnkové dokumenty. Niektoré členské štáty a poskytovatelia služieb v tejto súvislosti upozornili na ťažkosti vopred stanoviť presný opis špecifikácie sociálnych služieb, ktoré musia byť prispôbené individuálnym potrebám osôb, ktoré ich potrebujú.

Na prekonanie tejto ťažkosti sa môžu stanoviť technické špecifikácie na základe výkonov a funkčných požiadaviek. To znamená, že obstarávatelia a zadávatelia sa môžu rozhodnúť, že definujú iba ciele, ktoré má dosiahnuť poskytovateľ služieb. Tento spôsob definovania „technických špecifikácií“ by mal zabezpečiť potrebnú pružnosť a zároveň dostatočnú presnosť na určenie predmetu zmluvy.

- Riadenie sociálnej služby v rámci verejno-súkromného partnerstva

Verejno-súkromné partnerstvá (VSP) sa čoraz viac využívajú na poskytovanie verejnoprospešných sociálnych služieb.

V tejto súvislosti sa zdá byť potrebné objasniť pojem „koncesie“ a pravidlá, ktoré sa týkajú ich udeľovania, ako aj uplatňovanie pravidiel verejného obstarávania týkajúcich sa vytvorenia subjektov so zmiešaným kapitálom, ktorých cieľom je poskytnúť verejnoprospešnú službu (inštitucionalizované VSP). Pokiaľ ide o inštitucionalizované VSP, po konzultáciách sa vyvodil záver, že je potrebné objasnenie.

---

¹³ Prípád C-352/85, Bond van Adverteerders.

¹⁴ Pozri prílohu 2 k pracovnému dokumentu útvarov Komisie SEK(2006) 516.

V rozhodnutí Súdneho dvora v prípade Stadt Halle¹⁵ sa objasnil rozdiel medzi „internými“ subjektmi a subjektmi „tretej strany“. Podľa tohto rozsudku sa postupy verejného obstarávania uplatňujú, ak verejný orgán zamýšľa uzavrieť odplatnú zmluvu so spoločnosťou, ktorá je právne odlišná a na ktorej základnom imaní sa podieľa spolu s jednou alebo viacerými súkromnými spoločnosťami.

2.2.2. Použitie verejnej finančnej kompenzácie

Verejný orgán sa môže rozhodnúť, že bude kompenzovať vonkajším orgánom výdavky spojené s uskutočnením verejnoprospešnej sociálnej úlohy. Táto finančná kompenzácia je určená na vyrovnanie výdavkov na uskutočnenie tejto úlohy, ktoré by podnik riadiaci sa výhradne podľa kritérií trhu nemusel znášať. Po vynesení rozsudku Súdneho dvora¹⁶ prijala Komisia rozhodnutie¹⁷ týkajúce sa štátnej pomoci, ktorým sa už v značnej miere zjednodušili požiadavky týkajúce sa finančných kompenzácií prijatých poskytovateľmi sociálnych služieb a poskytla sa potrebná právna istota. V tomto rozhodnutí sa stanovujú limity a kritéria tak, že kompenzácie prijaté za väčšinu sociálnych služieb sa automaticky považujú za zlučiteľné s pravidlami hospodárskej súťaže a preto sú oslobodené od predchádzajúcej oznamovacej povinnosti. V prípade malého počtu sociálnych služieb, ktoré nespĺňajú tieto limity a kritéria, bude naďalej potrebné oznámiť finančnú kompenzáciu Komisii¹⁸.

Tieto zjednodušenia sa však môžu uplatňovať len ak príslušné služby získali vopred a „právnym aktom“ verejnoprospešnú úlohu. Rozhodnutím Komisie sa teda povzbudzujú členské štáty k tomu, aby vysvetlili úlohy, ktoré delegujú na sociálne služby, čo povedie k transparentnosti, ktorá je užitočná pre všetkých - pre príslušné služby aj pre ich užívateľov.

2.2.3. Regulácia trhu

V prípade, keď súkromné subjekty poskytujú sociálnu službu, členské štáty sa môžu rozhodnúť podporiť fungovanie trhu, aby zabezpečili uskutočnenie verejnoprospešných cieľov. Avšak pri výkone tejto právomoci musia členské štáty rešpektovať právo Spoločenstva a najmä predpisy a všeobecné zásady Zmluvy týkajúce sa voľného poskytovania služieb a slobody usadiť sa. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že služby, ktoré sú vyňaté z rozsahu pôsobnosti smernice o službách na vnútornom trhu, budú naďalej spadať pod tieto predpisy a zásady.

Sloboda usadiť sa (článok 43 Zmluvy o ES) umožňuje subjektu vykonávať hospodársku činnosť prostredníctvom stálej základne v inom členskom štáte na dobu neurčitú. V mnohých prípadoch to tak bude v prípade sociálnych služieb, ktoré v praxi často vyžadujú využívanie infraštruktúry (sociálne ubytovanie, ubytovanie pre starších ľudí).

Sloboda poskytovať služby (článok 49 Zmluvy o ES) umožňuje hospodárskemu subjektu dočasne poskytovať služby v inom členskom štáte bez toho, aby tam mal sídlo. Takisto umožňuje, aby užívateľ využil služby poskytnuté poskytovateľom, ktorý má sídlo v inom členskom štáte. Články 43 a 49 Zmluvy o ES vylučujú nielen vnútroštátne diskriminačné predpisy, ale aj každý vnútroštátny predpis, ktorý sa uplatňuje bez rozdielu na vnútroštátne a zahraničné subjekty, ktorý by sťažil vykonávanie týchto základných slobôd alebo kvôli

¹⁵ Prípád C-26/03, rozsudok z 11.1.2005.

¹⁶ Prípád C- 280/00, rozhodnutie z 24.7.2003, Altmark Trans.

¹⁷ Ú. v. EÚ 312, 29.11.2005, s. 67-73.

¹⁸ Pozri prílohu 2 k pracovnému dokumentu útvarov Komisie SEK(2006) 516.

ktorému by sa stalo toto vykonávanie menej atraktívnym. Avšak podľa judikatúry Súdneho dvora ciele v oblasti sociálnej politiky predstavujú závažné dôvody založené na verejnom záujme, ktorými by sa mohlo odôvodniť uplatňovanie opatrení určených na regulovanie trhu, akým je napríklad povinnosť mať povolenie na poskytovanie sociálnej služby. Súdny dvor dospel k záveru, že takéto opatrenia musia byť založené na objektívnych kritériách, ktoré sú nediskriminačné a známe vopred, kvôli podpore výkonu diskrečnej právomoci vnútroštátnych orgánov. Tieto opatrenia musia byť takisto proporcionálne, aby mohli byť zlučiteľné s právom Spoločenstva. Okrem toho treba zaručiť prístup k vhodnému opravnému prostriedku¹⁹.

2.2.4. Zlučiteľnosť s predpismi o prístupe na trh

Analýzou týchto rôznych príkladov sa znázorňuje pružnosť pri uplatňovaní Zmluvy ak ide o identifikáciu, najmä v zmysle článku 86 ods. 2, osobitostí verejnoprospešných úloh, ktoré sú vlastné týmto službám. Pri overovaní zlučiteľnosti spôsobov výkonu verejnoprospešnej úlohy s predpismi o prístupe na trh sa tieto osobitosti zohľadňujú. Týmto predpismi Spoločenstva sa verejné orgány povzbudzujú, aby upresnili okrem definície verejnoprospešných úloh, ktoré zverili sociálnej organizácii, aj zhodu medzi povinnosťami súvisiacimi s úlohou a obmedzeniami pri prístupe na trh, ktoré pokladajú za potrebné k tomu, aby táto organizácia dobre fungovala.

III – LEPŠIE MONITOROVANIE A PODPORA VEREJNOPROSPEŠNÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V EURÓPSKEJ ÚNII

3.1. Hĺbková konzultácia o osobitných charakteristikách

Toto oznámenie predstavuje otvorený zoznam charakteristík, ktoré odzrkadľujú osobitosti sociálnych služieb ako verejnoprospešných služieb (pozri časť 1.1.). Okrem klasických verejnoprospešných kritérií (univerzálnosť, transparentnosť, kontinuita, dostupnosť, atď.), ktoré sa prisudzujú úlohám sociálnych služieb, tieto charakteristiky sa týkajú aj organizačných podmienok a spôsobov, ktoré sú im vlastné. Budú východiskovým bodom pre konzultáciu, ktorú bude viesť Komisia so všetkými príslušnými aktérmi: členskými štátmi, poskytovateľmi služieb, užívateľmi. Táto konzultácia sa bude týkať najmä:

- prvkov, ktoré tvoria tieto charakteristiky, ako aj ich vhodnosti na zisťovanie osobitosti verejnoprospešných sociálnych služieb,
- toho, ako by ich mohli zohľadniť členské štáty počas definície verejnoprospešných úloh sociálnych služieb a počas ich organizácie, s cieľom zabezpečiť dobré prepojenie s rámcom Spoločenstva,
- skúsenosti s uplatňovaním práva Spoločenstva v oblasti verejnoprospešných sociálnych služieb a s možnými problémami, ktorým treba v tejto súvislosti čeliť,
- ako by mohla Komisia posudzovať tieto (alebo iné) charakteristiky v prípade, že bude musieť dodatočne a individuálne overiť zlučiteľnosť spôsobu organizácie sociálnych služieb a rešpektovania uplatniteľných predpisov Spoločenstva.

---

¹⁹ Pozri napríklad rozhodnutie z 20.2.2001, prípad C-205/99, Analir.

3.2. Monitorovanie situácie verejnoprospešných sociálnych služieb v Európskej únii

S cieľom zlepšiť obojstranné vedomosti subjektov a Európskej komisie o otázkach týkajúcich sa uplatňovania pravidiel Spoločenstva na rozvoj sociálnych služieb a prehĺbiť vzájomnú informovanosť a výmenu medzi subjektmi a európskymi inštitúciami, zavedie sa postup monitorovania a dialógu vo forme dvojročných správ.

Správy budú súčasťou ďalších iniciatív Spoločenstva a budú podporovať modernizáciu sociálnych služieb, najmä otvorenej metódy koordinácie v oblasti sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia.

Začiatkom roka 2006 Komisia začala štúdiu s cieľom zozbierať potrebné informácie na zostavenie prvej dvojročnej správy. Tieto informácie sa budú týkať fungovania sektora, jeho socio-ekonomickej dôležitosti a dôsledkov uplatňovania práva Spoločenstva. Výsledky štúdie možno očakávať v polovici roka 2007.

ZÁVER

Toto oznámenie je ďalším krokom k zohľadneniu osobitnej povahy sociálnych služieb na európskej úrovni. Na tomto základe bude Komisia pokračovať v konzultáciách s členskými štátmi, poskytovateľmi služieb a ich užívateľmi.

Na základe tohto otvoreného procesu konzultácie, ktorému Komisia prikladá veľký význam, ako aj výsledkov prebiehajúcej štúdie o sociálnych službách a prác Výboru pre sociálnu ochranu, Komisia zverejní prvú dvojročnú správu a prehodnotí situáciu verejnoprospešných sociálnych služieb alebo niektorých ich odvetví v zmysle uplatňovania práva Spoločenstva. Cieľom je lepšie zohľadniť rôznorodosť sociálnych služieb, ako sa uvádza v odseku 1.1., a zvážiť, ako by mohli byť osobitné kritériá verejnoprospešných sociálnych služieb využité tak Komisiou, ako aj členskými štátmi, so zámerom znížiť právnu neistotu v situáciách, keď je potrebný prístup od prípadu k prípadu. Na základe týchto skúseností sa Komisia rozhodne, ako bude tento proces pokračovať, a zváži, ako najlepšie postupovať, vrátane úvah o potrebe a právnej možnosti legislatívneho návrhu.